

JAARVERSLAG 2007 DNPP

Inleiding

Het jaar 2007 verliep voor het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) in betrekkelijke rust. Dit had vooral te maken met het feit dat er geen verkiezingen waren, die doorgaans voor extra drukte zorgen. Hierdoor was er gelegenheid achterstanden wat betreft de ordening van archieven, de verwerking van documentatiemateriaal en de catalogisering van affiches wat in te lopen. Verder werden enkele langer lopende projecten afgerond. Daartegenover stond wel weer een nieuw project. Deels gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties startte het DNPP in de herfst met de werkzaamheden voor het opzetten van een on-line databank betreffende de Nederlandse politieke partijen. In het kader van dit project wordt ook een handboek over de Nederlandse partijen voorbereid.

Wetenschappelijk Adviescollege ten behoeve van het DNPP

Conform de 'regeling DNPP' werd in 1980 het Wetenschappelijk Adviescollege ten behoeve van het DNPP ingesteld. Op 1 januari 2007 bestond het Adviescollege uit de volgende leden:

- dr. J.M. van Boetzelaer (voorzitter), op voordracht van de Bibliothecaris;
- prof.dr. D.F.J. Bosscher, hoogleraar Eigentijdse Geschiedenis, op voordracht van de Faculteit der Letteren;
- prof.mr. D.J. Elzinga, hoogleraar Staatsrecht, op voordracht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid;
- drs. E. de Jonge, algemeen directeur Groninger Archieven, op voordracht van de Bibliothecaris;
- prof.dr. F.N. Stokman, hoogleraar Methoden en Technieken van Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek, op voordracht van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen;
- dr. A.C. Klugkist, Bibliothecaris, adviserend lid.

Het Wetenschappelijk Adviescollege kwam in het verslagjaar niet bijeen.

Personeelsformatie

Op 1 januari 2007 was de staf van het DNPP als volgt samengesteld:

drs. B.H. de Boer – documentalist (0,6 fte)

mevr. C. Karimi Fard – secretaresse (1,0 fte)

dr. A.P.M. Lucardie – wetenschappelijk medewerker (0,5 fte)

mevr. D. van Rheenen – documentaliste (0,4 fte)

dr. G. Voerman – directeur (1,0 fte)

Van 1 maart tot 1 april was drs. R. Kroeze (1,0 fte) en van 1 april tot 1 juni mevr. M. Bredewold (0,6 fte) als student-assistent aangesteld in verband met een door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gefinancierd onderzoek naar het gebruik van websites door de politieke partijen in de campagne voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 22 november 2006. Mevr. drs. N. van de Walle was van 16 februari tot 1 augustus en vanaf 16 november in het kader van een NWO-project en één van de BZK-projecten aan het DNPP verbonden, waarbij de omvang van haar aanstelling varieerde. In verband met het opzetten van de databank Nederlandse politieke partijen trad drs. E. Dijk op 1 november tijdelijk in dienst van het DNPP (0,2 fte). Vanaf diezelfde datum werkte mevr. L. van den Krommenacker in het kader van hetzelfde project via een uitzendbureau op het Documentatiecentrum (0,4 fte).

Op 1 september trad mevr. M. Daniel na een stage van 1 februari tot 1 juli voor een periode van twaalf maanden in dienst (0,8 fte) in het kader van de leerwerkplekken-regeling van de Rijksuniversiteit Groningen (RuG). Zij ondersteunt in de eerste plaats het secretariaat.

In 2007 liepen twee studenten geschiedenis van de Letterenfaculteit van de RuG stage op het DNPP: E. Dijk van 1 april tot 1 juni en R. Bouwma van 18 juni tot 17 augustus. Naast het uitvoeren van verschillende archiverings- en documentatiewerkzaamheden deden zij onderzoek naar de partijcultuur van de VVD respectievelijk D66.

Evenals in vorige jaren werd in 2007 de staf van het DNPP bijgestaan door de vrijwilligers drs. G.B. Auping, drs. J. Hippe en drs. R.F. van Wijk. Zij hielden zich voornamelijk bezig met het inventariseren van aanvullingen op de archieven van D66 en de VVD, en met de ontsluiting van publicaties ten behoeve van de catalogus van het DNPP.

Dienstverlening

Zoals gebruikelijk legde de dienstverlening een groot beslag op de arbeidstijd. In 2007 bedroeg het aantal bezoekers zo'n 1.000, ongeveer evenveel als het aantal verzoeken per brief, telefoon of email. Ook dit jaar waren het vooral doctoraalstudenten van verschillende disciplines

die een beroep op het DNPP deden. Daarnaast meldden zich AIO's en andere (deels uit het buitenland afkomstige) wetenschappers, journalisten, HBO-studenten en leerlingen van middelbare scholen.

In dit jaar werden de beide wetenschappelijke medewerkers van het Documentatiecentrum met de nodige regelmaat door de media benaderd, soms ook uit het buitenland. Naast het verstrekken van informatie werd ook commentaar gegeven op politieke gebeurtenissen. Verder ondersteunde het Documentatiecentrum ook onderwijsactiviteiten van verschillende aard (zie onder 'Relaties met instellingen en het onderwijsveld').

Documentatie

De tweede belangrijke taak van het DNPP, naast en als voorwaarde voor de dienstverlening, bestaat uit documentatieactiviteiten. Voor een uitgebreid en geactualiseerd overzicht van de op het Centrum aanwezige periodieken en overige collecties wordt verwezen naar de website van het DNPP (www.dnpp.nl). Hieronder volgt een globale aanduiding.

In 2007 werden op het DNPP de volgende collecties (waarvan de eerste vier toegankelijk zijn via de geautomatiseerde catalogus) bijgehouden en uitgebreid:

1. *boeken*. Deze collectie bevat vooral historische en politicologische literatuur betreffende politieke partijen, alsmede (auto-)biografieën van politici. Het aantal boeken bedroeg eind 2007 circa 4.100.
2. *brochures*. Deze verzameling bestaat grotendeels uit door politieke partijen of verwante organisaties uitgegeven brochures, nota's en rapporten. Deze publicaties worden systematisch aangeschaft. Eind 2007 waren ongeveer 6.500 brochures gecatalogiseerd.
3. *knipsels*. Op het DNPP is een uitgebreide collectie krantenknipsels aanwezig over partijpolitieke ontwikkelingen in Nederland, met het accent op de activiteiten van de partijen buiten het parlement. Deze knipselverzameling gaat terug tot het begin van de jaren zeventig. Momenteel worden zes dagbladen geknipt: het *Dagblad van het Noorden* (voorheen *Nieuwsblad van het Noorden*), *NRC Handelsblad*, *Trouw*, *de Volkskrant*, *Nederlands Dagblad* en *Reformatorisch Dagblad*.
4. *opinie- en partijbladen*. Het DNPP bezit een uitgebreide collectie opiniebladen (die teruggaat tot 1973) en partijbladen. Bij deze laatste categorie wordt gestreefd naar volledigheid.
5. *affiches*. Aan het einde van 2007 telde de affichecollectie ongeveer 2.500 verschillende exemplaren, die op de website van het DNPP te zien zijn. Tegen betaling worden scans van de affiches voor illustratiedoeleinden ter beschikking gesteld.

6. *geluidsarchief*. Naast interviews met prominente partijpolitici (veelal gehouden in het kader van een specifiek onderzoek) bevat deze collectie vooral integrale geluidsopnames van belangrijk geachte partijbijeenkomsten zoals congressen en partijraden. De laatste jaren wordt deze collectie echter nauwelijks meer aangevuld. Eind 2007 telde het geluidsarchief ruim 350 geluidsbanden en ongeveer 400 cassettes.

7. *archieven*. Het DNPP ontvangt regelmatig (supplementen op de) archieven van partijen (zoals van de VVD en D66) en particulieren. Voor een actueel overzicht van de archieven die het DNPP in beheer heeft, wordt hier verwezen naar de website (www.dnpp.nl). Hier zijn ook van de meeste archieven de plaatsingslijsten te vinden. Verder zij nog vermeld dat met uitzondering van de collecties waarvan de plaatsingslijst nog in voorbereiding is, al deze archieven voor onderzoek beschikbaar zijn. In verband met de beperkende voorwaarden die soms door de archiefhouder aan de raadpleging van een archief zijn gesteld, dienen bezoekers hierover van tevoren met het DNPP contact op te nemen. Het is in alle gevallen noodzakelijk schriftelijke toestemming voor raadpleging te verkrijgen van het Hoofd van het DNPP.

8. *websites*. Sinds 2001 archiveert het DNPP regelmatig de websites van de politieke partijen, hun nevenorganisaties en hun kandidaten – in totaal inmiddels bijna vijfhonderd verschillende sites (zie de speciale website: www.archipol.nl). Voor raadpleging van deze collectie is toestemming nodig: een wachtwoord en *username* kan via de archipol-site worden aangevraagd.

9. *overig*. Zonder uitputtend te zijn, worden hier nog de volgende collecties genoemd:

- statuten, reglementen, jaarverslagen, verkiezings- en beginselprogramma's;
- congresstukken (van congressen, algemene ledenvergaderingen of partijraden);
- elektronische publicaties (beginsel- en verkiezingsprogramma's, artikelen uit de Jaarboeken van het DNPP), raadpleegbaar op de website van het DNPP.

Mede om de collecties op specifieke deelterreinen ook voor een vroegere periode zo volledig mogelijk te maken, zijn in het verleden bibliografische projecten opgezet. Met het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme (HDC) van de Vrije Universiteit te Amsterdam bereidt het DNPP momenteel een bibliografie en archievenoverzicht van de protestants-christelijke partijen voor.

In 2007 ontving het DNPP opnieuw een aantal particuliere schenkingen van documentatiemateriaal. Ook werden archivalia van het Verbond voor Nationaal Herstel (VNH) verkregen, en bracht het gewezen bestuur

van Leefbaar Nederland het archief van deze partij op het Documentatiecentrum onder. Daarnaast vulden D66 en de VVD hun reeds op het DNPP gedeponeerde archieven aan. Op zijn beurt droeg het Documentatiecentrum in het verslagjaar aan de Groninger Archieven het (ongeordeerde) archief over van B. Middel (in de jaren zeventig voorzitter van de PvdA-afdeling Groningen), van L. Tiesinga (betreffende de afdeling Groningen van de Politieke Partij Radikalen; PPR), en van B. Freriks (betreffende de afdeling en het gewest Groningen van de Pacifistisch-Socialistische Partij; PSP). Daarnaast bracht het Documentatiecentrum archiefbescheiden over als aanvulling op het archief van de afdeling Groningen van de PSP en van L. Bartelds (PvdA), lid van het college van Gedeputeerde Staten van Groningen in de periode 1974-1978. Deze twee archieven waren door het DNPP al in 2006 in handen gesteld van de Groninger Archieven.

Automatisering en internet

De catalogus van het DNPP is te raadplegen op de website www.dnpp.nl. Op deze site wordt tevens in toenemende mate organisatorische en documentaire informatie aangeboden over de Nederlandse politieke partijen – zoals overzichten van de ledentallen van de partijen, en hun verkiezings- en beginselprogramma's.

Per 31 december 2007 telde de geautomatiseerde catalogus van het DNPP ongeveer 114.000 titels van boeken, brochures en artikelen uit partijbladen, opiniebladen, wetenschappelijke tijdschriften en dagbladen. Deze titels zijn ook te vinden in PiCarta (picarta.pica.nl).

Onderzoek en publicaties

Behalve documentatie en dienstverlening heeft het DNPP ook tot taak wetenschappelijk onderzoek naar Nederlandse politieke partijen waar mogelijk te stimuleren, te ondersteunen en te begeleiden. Om deze taken naar behoren te kunnen vervullen, zijn goede contacten met het onderzoeksveld van belang. In 2007 werden verschillende onderzoeksprojecten door het DNPP ondersteund of uitgevoerd. Zij worden om redenen van overzichtelijkheid hier samen met het hierboven genoemde documentatieproject gepresenteerd:

- Bibliografie betreffende de protestants-christelijke partijen; in samenwerking met het HDC.
- 'European Green Party Members Pilot Project'; onderzoeksproject gecoördineerd door W. Rüdig (University of Strathclyde).
- Partijgeschiedenis Christelijk-Historische Unie (CHU); onder-

zoeksproject gefinancierd door het Ubbo Emmius Fonds van de Rijksuniversiteit Groningen.

- Onderzoek 'gebruik van websites door de politieke partijen in de campagne voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 22 november 2006', in samenwerking met dr. M.J.G.J.A. Boogers; in opdracht van het ministerie van BZK (afgerond).
- On-line databank en handboek Nederlandse politieke partijen; in opdracht van het ministerie van BZK.
- 'Websites van politieke partijen en de veranderingen van verkiezingscampagnes en partijorganisaties'. Onderzoek naar de digitale verkiezingscampagne van 2006, in samenwerking met dr. Boogers; gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).
- 'Zestig jaar VVD'. Onderzoek naar de geschiedenis van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (1948-2008), in samenwerking met dr. P.G.C. van Schie (Prof.mr. B.M. Teldersstichting, het wetenschappelijk bureau ten behoeve van de VVD).

Naast de hierboven vermelde ondersteuning en uitvoering van onderzoeksprojecten hebben individuele medewerkers van het DNPP deelgenomen aan wetenschappelijke congressen, zoals onder meer het Politicologenetmaal in Antwerpen, een congres over de relatie tussen het christendom en het communisme in de twintigste eeuw dat was georganiseerd door het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme van de Vrije Universiteit Amsterdam, en een conferentie in Den Haag over de wijze waarop politieke partijen gebruik maken van de nieuwe media, georganiseerd door het ministerie van BZK.

In 2007 verzorgden de stafleden van het DNPP de volgende publicaties en papers:

wetenschappelijke publicaties

- Marcel Boogers, Gerrit Voerman en Gertjan Lucas, *Politiek online. Resultaten van een online-enquête onder bezoekers van de websites van de Nederlandse politieke partijen tijdens en na de campagne voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 22 november 2006*, Tilburg/Groningen: TSPB/DNPP, 2007.
- Paul Lucardie, 'Pristine Purity: New Political Parties in Canada', in: *The American Review of Canadian Studies*, 27 (2007), nr. 3, 283-300.
- Paul Lucardie, 'Zur Typologie der politischen Parteien', in: Frank Decker en Viola Neu, red., *Handbuch der deutschen*

- Parteien*, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2007, 62-78.
- Paul Lucardie, 'Familien-Partei Deutschlands (Familie)', in: Decker en Neu, red., *Handbuch der deutschen Parteien*, 264-267.
  - Paul Lucardie, 'Mensch Umwelt Tierschutz (Die Tierschutzpartei)', in: Decker en Neu, red., *Handbuch der deutschen Parteien*, 331-334.
  - Paul Lucardie en Gerrit Voerman, 'Op weg naar de verkiezingen. Partijprogramma's en de selectie van kandidaten', in: Kees Aarts, Henk van der Kolk en Martin Rosema, red., *Een verdeeld electoraat. De Tweede Kamerverkiezingen van 2006*, Utrecht: Het Spectrum, 2007, 74-96.
  - Paul Lucardie en Gerrit Voerman, 'The List Pim Fortuyn and the Government: a love-hate relationship', in: Pascal Delwit en Philippe Poirier, red., *Extrême droite et pouvoir en Europe. The extreme right parties and power in Europe*, Brussel: Editions de l'Université de Bruxelles, 2007, 247-263.
  - Renée van Os, Carlo Hagemann, Gerrit Voerman en Nicholas W. Jankowski, 'The Netherlands: party and candidate websites during the 2004 European Parliament election campaign', in: Randolph Kluver e.a., red., *The internet and national elections. A comparative study of web campaigning*, Londen/New York: Routledge, 2007, 43-59.
  - Hans Renders en Gerrit Voerman, red., *Privé in de politieke biografie*, Amsterdam: Boom, 2007.
  - Gerrit Voerman, 'De onstuitbare opmars van het private in de politiek', in: Renders en Voerman, red., *Privé in de politieke biografie*, 15-23.
  - Gerrit Voerman en Paul Lucardie, 'De sociaal-democratisering van de SP' in: Frans Becker en René Cuperus, red., *Verloren slag. De PvdA en de verkiezingen van november 2006*, Amsterdam: Mets & Schilt, 2007, 139-164.
  - Gerrit Voerman, 'Proletarian competition. The Amsterdam Bureau and its German Counterpart, 1919-1920', in: *Jahrbuch für Historische Kommunismus-forschung*, Berlijn: Aufbau-Verlag, 2007, 201-220.
  - Gerrit Voerman, "'Ben je al bezig de SDAP te hervormen?'"', in: *Socialisme & Democratie*, 64 (2007), no. 9, 42-52.

vakpublicaties

- Paul Lucardie, *Nederland stromenland. Een geschiedenis van de politieke stromingen*, Assen: Van Gorcum, 2007 (vierde gewijzigde druk).
- Paul Lucardie, 'The Netherlands', in: *European Journal of Political Research*, 46 (2007), nr. 5/6, 1041-1048.
- Paul Lucardie, 'De Nederlandse Tweede-Kamerverkiezingen van 2006: polarisatie, provincialisme en personalisering', in: *Vlaams Marxistisch Tijdschrift*, 41 (2007), nr. 1, 61-62.
- Paul Lucardie, 'Fortuyn was uniek, zijn gedachtegoed niet. Een analyse van rechts-populistische partijen in Europa', in: *Justitiële Verkenningen*, 33 (2007), 2 (apr.), 57-67.
- Paul Lucardie, 'Populismus im Parteiensystem in Deutschland und den Niederlanden', in: *Aus Politik und Zeitgeschichte*, 57 (2007), 35/36 (27 aug.), 41-46.
- Paul Lucardie, 'Ook grensoverschrijdende beweging moet kiezen', in: *NRC Handelsblad*, 25 oktober 2007, ook verschenen in *NRC Next*, 25 oktober 2007.
- Gerrit Voerman en Paul Lucardie, 'Sociaal-democratie nu definitief verdeeld', in: *NRC Handelsblad*, 8 maart 2007, ook verschenen in *NRC Next*, 9 maart 2007.
- Gerrit Voerman, "'Breek het recht van de sterkste.'" Over de SP en haar toenadering tot het christendom' in: George Harinck, red., *Strijd om de ziel. Christendom en communisme in de twintigste eeuw*, Amsterdam: Vrije Universiteit, 2007, 37-44.
- Gerrit Voerman, 'SP vist steeds vaker in CDA-vijver', in: *Reformatorisch Dagblad*, 26 april 2007.
- Gerrit Voerman, 'Hoe Mao moeiteloos werd ingeruild voor Jezus', in: *Trouw*, 28 april 2007.
- Gerrit Voerman, 'Persoon van de politicus gaat er meer toe doen', in: *Trouw*, 26 juni 2007.
- Gerrit Voerman, 'SP moet partijorganisatie aanpassen', in: *NRC Handelsblad*, 16 juli 2007.
- Gerrit Voerman, 'Gerrit Mannoury. Communistisch strijder voor het vrije woord', in: *Spanning*, 9 (2007), 4 (apr.), 13-15.
- Gerrit Voerman, 'Ten strijde tegen de eigen geest', in: *Socialisme & Democratie*, 64 (2007), no. 7/8, 43-51.
- Gerrit Voerman, 'De congressen van de Nederlandse politieke partijen', in: *Spanning*, 9 (2007), 9 (okt.), 7-9.

lezingen, congres- en symposiumbijdragen

- Marcel Boogers en Gerrit Voerman, 'Political parties in Dutch local politics. A comparison of party branches and local parties'. Paper gepresenteerd op de Joint Sessions van het European Consortium for Political Research (ECPR) in Helsinki, 7-12 mei 2007.
- Paul Lucardie, 'Democratic Radicalism Resurrected: the New Left in France, Germany and the Netherlands'. Paper gepresenteerd op de conferentie 'New World Coming: the Sixties and the Shaping of Global Consciousness', georganiseerd door de Queen's University in Kingston (Canada), 13-16 juni 2007.
- Gerrit Voerman, "'Breek het recht van de sterkste.'" Over de SP en haar toenadering tot het christendom'. Lezing op het symposium 'Strijd om de ziel. Christendom en communisme in de twintigste eeuw', georganiseerd door het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme van de Vrije Universiteit in Amsterdam, 25 april 2007.
- Gerrit Voerman, 'De toekomst van politieke partijen'. Bijdrage aan het symposium over 'de bevindingen van het Nationaal Kiezers Onderzoek', georganiseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Den Haag, 3 oktober 2007.
- Gerrit Voerman, 'De Socialistische Partij'. Presentatie op de *Experten*-conferentie 'Das leise Verschwinden der "Mitte" – Die Krise der repräsentativen Demokratie in Europa', georganiseerd door de NRW School of Governance van de Universität Duisburg-Essen en het Duitsland Instituut in Amsterdam, 4 en 5 oktober.
- Gerrit Voerman, 'Het koperen jubileum van de websites van de Nederlandse politieke partijen'. Presentatie op het symposium 'Politieke partijen en nieuwe media', georganiseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Den Haag, 9 oktober 2007.
- Gerrit Voerman, 'Partij op maat? Partijen, leden en de nieuwe media'. Presentatie op het symposium 'Politieke partijen en nieuwe media', georganiseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Den Haag, 9 oktober 2007.

Relaties met instellingen en het onderwijsveld

De politieke partijen zijn vanzelfsprekend de belangrijkste organisaties waarmee het DNPP contacten onderhoudt. Zoals gebruikelijk ontving

het Documentatiecentrum van alle partijen periodieken, brochures, nota's, rapporten en programma's. Op hun beurt doen de politieke partijen ook regelmatig een beroep op de collecties van het Documentatiecentrum.

Op het wetenschappelijke vlak participeerde het DNPP in het landelijk Postdoctoraal Opleidingsprogramma Negentiende en Twintigste Eeuwse Geschiedenis (PONTEG). Voerman onderhield voor het DNPP de contacten met onder andere het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis (CPG), het HDC, het Parlementair Documentatiecentrum (PDC), het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), het Katholiek Documentatiecentrum (KDC) en het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP). In het verslagjaar maakte hij deel uit van de Wetenschappelijke Raad van het CPG. Hij fungeerde tevens als adviseur voor de twintigste-eeuwse Moskouse archieven bij het Nederlands-Russisch Archiefcentrum (NRAC) van de RUG. Verder maakte hij deel uit van de wetenschappelijke begeleidingscommissie van het geschiedschrijvingsproject 'Functioneren van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) ten tijde van de Koude Oorlog', en van de wetenschappelijke begeleidingscommissie van het geschiedschrijvingsproject 'Christelijk-Historische Unie'. Ook is hij secretaris van het bestuur van het Kossmann Instituut. In de vorige paragraaf werden reeds enkele contacten op onderzoeksg gebied met universitaire instellingen genoemd. Daarnaast gaven medewerkers van het DNPP in 2007 ook (gast-)colleges en lezingen, waarvan enkele hierboven reeds zijn vermeld. In de eerste helft van 2007 verzorgde Voerman samen met drs. J. den Hollander en drs. H. Wedman van de vakgroep Geschiedenis van de RUG het onderzoekscollege 'De politieke cultuur van de Nederlandse verkiezingen'. Daarnaast gaf hij op 15 maart een gastcollege in de cursus Inleiding Politicologie van de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de RUG. Op 19 december hield hij een lezing over de Nederlandse politieke partij als 'verbeelde gemeenschap' in de door de vakgroep Geschiedenis georganiseerde lezingenreeks 'Imagined Communities'. Lucardie hield op 13 december een inleiding over nieuwe politieke stromingen op het ministerie van Financiën. Sinds 2001 is Voerman aangesteld als onbezoldigd universitair docent bij de sectie Eigentijdse Geschiedenis van de Faculteit der Letteren. Uit dien hoofde begeleidt hij studenten bij hun doctoraalscripties.

Montesquieu Instituut

Op 9 mei, de 'dag van Europa' werd in Den Haag het 'Montesquieu Instituut. Centrum voor Europese Parlementaire Geschiedenis en Constitutionele Ontwikkeling' opgericht. Het Instituut gaat (vergelijkend) onderzoek verrichten naar onder meer de parlementaire culturen binnen

Europa, de relaties tussen nationale parlementen en het Europees Parlement, de inpassing van de Europese bestuurslaag in de nationale parlementaire stelsels, de organen van de Europese Unie en de Europese partijorganisaties. Ook zal het een zelfstandige Europese parlementaire geschiedschrijving opzetten. Naast het CPG, DNPP en PDC zijn bij het Instituut de Campus Den Haag van de Universiteit Leiden en de Capaciteitsgroep Publiekrecht van de Universiteit Maastricht betrokken. Namens het DNPP maakt Voerman deel uit van het stichtingsbestuur.

Bijzondere activiteiten

In oktober 2006 was het DNPP samen met het Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering van de Universiteit van Tilburg in opdracht van het ministerie van BZK een onderzoek gestart naar het gebruik van websites door de politieke partijen in de campagne voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 22 november 2006. De eerste resultaten hiervan werden op 2 april 2007 besproken met hoofden-communicatie en webmasters van de politieke partijen. In juli verscheen het rapport *Politiek online. Resultaten van een online-enquête onder bezoekers van de websites van de Nederlandse politieke partijen tijdens en na de campagne voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 22 november 2006*.

Op 26 april werd de bundel *Privé in de politieke biografie* in Den Haag gepresenteerd. Hierin waren de bijdragen opgenomen van het congres over de verwevenheid tussen het private en het politieke in de politieke biografie in het bijzonder en de Nederlandse politiek in het algemeen, dat het Documentatiecentrum samen met het Biografie Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen op 24 maart 2006 had gehouden. Bij de presentatie sprak Voerman over de vermeende personalisering van de politiek. Hij overhandigde het eerste exemplaar aan het SP-Tweede-Kamerlid R.J.L. Poppe, die de zieke fractievoorzitter J.G.C.A. Marijnissen verving.

In de herfst startte het DNPP met het opzetten van een on-line databank betreffende de Nederlandse politieke partijen, dat deels wordt gefinancierd door het ministerie van BZK. In het kader van dit project worden de verkiezings- en beginselprogramma's gescand van de partijen die aan de Tweede-Kamerverkiezingen hebben deelgenomen, en op de DNPP-site geplaatst. Hieraan wordt door het Documentatiecentrum organisatorische informatie van deze partijen (ledentallen, overzichten van de voorzitters en secretarissen en dergelijke) toegevoegd. Het is de bedoeling dat in de toekomst ook de jaarverslagen en congresstukken van de partijen op de DNPP-site te vinden zijn. Aan de data- en documentenverzameling is een *Handboek Nederlandse politieke partijen* gekoppeld, waarin historische beschrijvingen van alle partijen (met aandacht

voor hun historische, ideologische, organisatorische en electorale ontwikkeling) worden opgenomen. Deze lemmata zullen ook op de site van het DNPP worden aangeboden, en later wanneer nodig worden geactualiseerd. De publicatie van het Handboek is voor de tweede helft van 2009 voorzien.